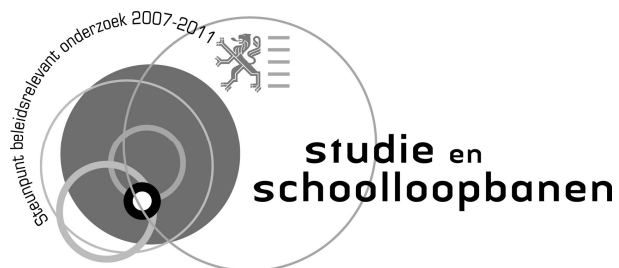

Indicatoren van de ongekwalificeerde uitstroom Verwerking van de gegevens van 2005 en integratie van het modulair beroepsonderwijs

G. Van Landeghem & J. Van Damme

Onderzoek gefinancierd door de Vlaamse Regering in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

Indicatoren van de ongekwalificeerde uitstroom Verwerking van de gegevens van 2005 en integratie van het modulair beroepsonderwijs

Auteurs: G. Van Landeghem & J. Van Damme

Promotoren coördinatieteam: J. Van Damme, P. Ghesquière, I. Nicaise, P. Onghena & P. Van Petegem

Onderzoek in opdracht van de Vlaamse minister van Onderwijs en Vorming, in het kader van het programma 'Steunpunten voor Beleidsrelevant Onderzoek'

2007

SSL-rapport nr. SSL/OD1/2007.01
datum oplevering eerste versie: 01 december 2007
datum publicatie: 02 januari 2008

Voor meer informatie over deze publicatie:

Steunpunt SSL, onderzoeksdomein “Studie- en schoolloopbanen van leerlingen en studenten”

Auteurs: G. Van Landeghem & J. Van Damme

Adres: Dekenstraat 2, 3000 Leuven

Tel.: +32 16 32 57 58 of +32 16 32 57 47

Fax: +32 16 32 58 59

E-mail: Petra.DeWaele@ped.kuleuven.be

Website: <http://www.steunpuntloopbanen.be>

Copyright (2007)

Steunpunt SSL

p/a Parkstraat 47, 3000 Leuven

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt zonder uitdrukkelijk te verwijzen naar de bron.

No part of this material may be made public without an explicit reference to the source.

De verantwoordelijkheid voor dit rapport berust volledig bij de auteurs en vertolkt niet noodzakelijk de officiële visie van de Vlaamse Overheid.

Samenvatting

De recente evolutie van het aantal schoolverlaters zonder kwalificatie in Vlaanderen werd in kaart gebracht in LOA-rapport nr. 37¹. Voor dat rapport beschikten we over tellingen van uitgereikte diploma's en getuigschriften tot en met 2004. Nu de cijfers voor 2005 beschikbaar zijn is het mogelijk een stapje toe te voegen aan de tijdreeksen.

Vijf belangrijke soorten kwalificaties worden verwerkt in de indicatoren van de gekwalificeerde en de ongekwalificeerde uitstroom: het diploma van secundair onderwijs behaald via het ASO (kort: 'ASO-diploma') of via het KSO of TSO ('KSO/TSO-diploma'), het BSO-getuigschrift van het zesde leerjaar², het DBSO-getuigschrift en het SYNTRA-getuigschrift³ (van de 'middenstandsopleiding'). Sommige wegen naar een kwalificatie, zoals bepaalde onderdelen van het buitengewoon secundair onderwijs, blijven nog buiten beeld door een gebrek aan data. Niettemin vormen de vijf beschikbare soorten kwalificaties samen het meest complete kwalificatiecriterium dat tot nu toe is toegepast in een studie van de ongekwalificeerde uitstroom door middel van tellingsdata⁴.

De situatie op 22-jarige leeftijd geeft een goed zicht op het definitieve resultaat van de inspanningen van *leeftijdsgenoten* om een kwalificatie te verwerven. In de cohorte van de jongens geboren in 1983 is het aandeel van de KSO/TSO-diploma's (30,3%) een beetje belangrijker dan de bijdrage van de ASO-diploma's (28,4%). Verder behaalt 19,1% van de jongenscohorte een BSO-getuigschrift, 3,2% een SYNTRA-getuigschrift en 2,4% een DBSO-getuigschrift. In totaal behaalt dus 83,4% van de jongens een kwalificatie. In de meisjescohorte van 1983 zijn er 41,0% 22-jarigen met een ASO-diploma (veel meer dan bij de jongens) en 26,7% met een KSO/TSO-diploma (minder dan de jongens), 19,1% met een BSO-getuigschrift (evenveel als de jongens), 1,5% met een SYNTRA-getuigschrift (minder dan de helft van het aandeel bij de jongens) en 1,7% met een DBSO-getuigschrift (minder dan de jongens). In totaal behaalt dus 90,0% van de meisjes een kwalificatie.

¹ Van Landeghem, G., & Van Damme, J. (2006). *Geactualiseerde schattingen van de ongekwalificeerde uitstroom per schooljaar en per geboortjaar*. Leuven: Steunpunt LOA, rapport nr. 37. Zie <http://www.steunpuntloopbanen.be>.

² Sinds 2004 verwerven een aantal leerlingen dit getuigschrift via het experimenteel modulair beroeps-onderwijs.

³ Vroeger: VIZO-getuigschrift.

⁴ De term 'tellingsdata' geeft weer dat de gegevens verzameld zijn door te tellen in de volledige populatie: er is geen steekproef getrokken.

Tabel 1. Ongekwalificeerde uitstroom in een reeks geboortecohorten

Geboorte- jaar	J	M	Samen	22-jarigen in ...
1977	14,3%	8,9%	11,6%	1999
1978	14,1%	8,6%	11,4%	2000
1979	15,0%	9,0%	12,1%	2001
1980	14,8%	9,0%	12,0%	2002
1981	15,6%	9,7%	12,7%	2003
1982	16,4%	10,3%	13,5%	2004
1983	16,6%	10,0%	13,3%	2005

Kwalificatiecriterium: ASO-diploma, KSO/TSO-diploma, BSO-getuigschrift, DBSO-getuigschrift of SYNTRA-getuigschrift.

In de geboortecohorte van 1983—het meest recente geboortjaar waarover volledige informatie beschikbaar is—blijft dus 16,6% van de jongens en 10,0% van de meisjes (globaal 13,3% van de cohort) ongekwalificeerd. Een studie van de gegevens van geboortjaar tot geboortjaar—zie Tabel 1—toont globaal een toename van de ongekwalificeerde uitstroom, zowel bij de meisjes als bij de jongens. In vergelijking met het geboortjaar 1982, is de ongekwalificeerde uitstroom van de jongenscohort van 1983 een beetje gegroeid en in de meisjescohort wat verminderd.

Naast de verwerking van de meest recente gegevens hebben we in dit rapport voor het eerst geprobeerd een correctie aan te brengen voor de vertekening van de indicatoren per schooljaar als gevolg van het ‘experiment modularisering’ in het voltijds gewoon secundair beroepsonderwijs.

Inleiding

Jongeren die weinig weten te halen uit wat de school kan bieden zijn geen grote uitzonderingen. Ze vormen een minderheid die voldoende omvangrijk is om een plaats te krijgen op de agenda van beleidsmakers. Zo duidt de Beleidsnota 2004–2009 van de Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming het feit dat sommige jongeren niet of laag gekwalificeerd op de arbeidsmarkt komen aan als een belangrijk probleem. De Beleidsnota kiest het verwezenlijken van een betere aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt als één van de vier doelstellingen waarop het onderwijsbeleid zal worden afgerekend⁵.

De doelstelling van dit rapport is het aanvullen⁶ van de indicatoren van behaalde kwalificaties en van de ongekwalificeerde uitstroom op basis van de meest recente beschikbare gegevens. Voor de indicatoren per geboortjaar is nu een voldoende volledig beeld voorhanden van de geboortecohorte van 1983, waarvan de leden 22 werden in 2005. De indicatoren van de ongekwalificeerde uitstroom per schooljaar zijn aangevuld met de jaren 2004 (einde van schooljaar 2003–2004) en 2005 (einde van schooljaar 2004–2005).

Dit rapport behandelt een zo breed mogelijk spectrum van relevante kwalificaties. Vijf soorten kwalificaties komen aan bod: het ASO-diploma, het KSO/TSO-diploma, het BSO-getuigschrift, het DBSO-getuigschrift en het SYNTRA-getuigschrift⁷. Ze werden exact gedefinieerd in Bijlage A van een vorig rapport (LOA-rapport nr. 29)^{8 9}. Daar hebben we ook uitgelegd dat dit niet de enige maar wel de belangrijkste vormen van kwalificatie zijn die een rol spelen in het debat over ‘gekwalificeerdheid’ en ongekwalificeerd uitstromen. Enkele van de ontbrekende puzzelstukken werden daar besproken. Daarmee sloot het rapport aan bij één van de doelstellingen van de Beleidsnota 2004–2009, namelijk het uitwerken van een “eenduidige en transparante

⁵ Zie pp. 7-9 van de *Beleidsnota 2004-2009, Onderwijs en Vorming* van de Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming.

⁶ Voor de beschikbare cijfers tot nu: zie LOA-rapport nr. 37, <http://www.steunpuntloopbanen.be>.

⁷ Vroeger: ‘VIZO-getuigschrift’.

⁸ Van Landeghem, G., & Van Damme, J. (2005). *De ongekwalificeerde uitstroom. Evolutie van de verschillende soorten kwalificaties tot en met 2003*. Leuven: Steunpunt LOA, rapport nr. 29. Dit rapport vormt de basis van LOA-rapport nr. 37 en van het voorliggend rapport.

⁹ Sinds 2004 verwerven een aantal leerlingen het BSO-getuigschrift via het experimenteel modulair beroepsonderwijs.

kwalificatiestructuur” waarin “alle soorten kwalificaties, inclusief diploma’s, certificeringen en erkenningen van competenties” kunnen worden geplaatst¹⁰.

De Beleidsnota ziet het “zichtbaar maken en erkennen van kwalificaties” via dit raamwerk op de eerste plaats als een manier om “de doorstroming door onderwijs en vorming en de toegang tot de arbeidsmarkt” te verbeteren¹¹. Een eenduidig en volledig schema van kwalificaties kan daarnaast ook dienen als een basis voor een verfijning en vervollediging van de bestaande meertrapsdefinitie¹² van criteria van gekwalificeerdheid. Zo kan een basis worden gelegd voor een bijdrage aan een andere doelstelling van de Beleidsnota, namelijk het construeren van “goede en betrouwbare indicatoren” van de effecten van onderwijs¹³. Het formuleren van een volledige kwalificatiestructuur en verfijnde meertrapsdefinitie volstaat daartoe echter niet. Een tweede nodige voorwaarde is de beschikbaarheid van betrouwbare tellingen met betrekking tot alle componenten van de kwalificatiestructuur.

Recent en lopend onderzoek van het Steunpunt SSL¹⁴ draagt bij tot de verwezenlijking van de in de Beleidsnota geformuleerde ambitie om de effecten van onderwijs op te volgen door middel van degelijke indicatoren. Naast de actualisering van de bestaande indicatoren^{15 16 17 18} is er in dat onderzoek aandacht besteed aan een analyse van de voordelen en tekortkomingen van die indicatoren¹⁹. Bovendien zijn

¹⁰ Zie pp. 79-80 van de *Beleidsnota 2004-2009, Onderwijs en Vorming* van de Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming.

¹¹ Zie p. 8 en p. 79 van de *Beleidsnota 2004-2009, Onderwijs en Vorming* van de Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming.

¹² Zie p. 14 van de *Beleidsnota 2004-2009, Onderwijs en Vorming* van de Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming.

¹³ Zie p. 22 van de *Beleidsnota 2004-2009, Onderwijs en Vorming* van de Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming.

¹⁴ Tevoren: Steunpunt LOA.

¹⁵ Van Landeghem, G., & Van Damme, J. (2004). *De ongekwalificeerde uitstroom—Een geactualiseerde schatting*. Leuven: Steunpunt LOA, rapport nr. 18. Zie <http://www.steunpuntloopbanen.be>.

¹⁶ Van Landeghem, G., & Van Damme, J. (2004). *Indicatoren van de ongekwalificeerde uitstroom. Een bijdrage tot de discussie en een aantal nieuwe schattingen*. Leuven: Steunpunt LOA, rapport nr. 19. Zie <http://www.steunpuntloopbanen.be>.

¹⁷ Van Landeghem, G., & Van Damme, J. (2005). *De ongekwalificeerde uitstroom. Evolutie van de verschillende soorten kwalificaties tot en met 2003*. Leuven: Steunpunt LOA, rapport nr. 29. Zie <http://www.steunpuntloopbanen.be>.

¹⁸ Van Landeghem, G., & Van Damme, J. (2006). *Geactualiseerde schattingen van de ongekwalificeerde uitstroom per schooljaar en per geboortjaar*. Leuven: Steunpunt LOA, rapport nr. 37. Zie <http://www.steunpuntloopbanen.be>.

¹⁹ Zie de rapporten nr. 19 en 29 van het Steunpunt LOA en ook: Van Landeghem, G., & Van Damme, J. (2004). *Indicatoren van de ongekwalificeerde uitstroom in Vlaanderen. Over. Werk 14de jaargang* 3, 136-139.

nieuwe indicatoren per geboortjaar ontwikkeld, met aparte cijfers voor jongens en meisjes en met uitgebreide aandacht voor de evolutie van de componenten²⁰.

Eén van de onopgeloste problemen vermeld in LOA-rapport nr. 29 is de invloed van het ‘experiment modularisering’ op de indicatoren van de ongekwalificeerde uitstroom (zie pp. 53–54 en Bijlage A van dat rapport). Het eerste deel van de voorliggende tekst geeft een kort overzicht van het probleem en van de mogelijkheid om een correctie te berekenen. Een tweede deel behandelt de kwalificaties en de ongekwalificeerde uitstroom in opeenvolgende geboortecohorten. In het derde en vierde deel bekijken we de ongekwalificeerde uitstroom per schooljaar.

De resultaten in dit rapport zijn in hoofdzaak²¹ afgeleid uit de gegevens in een database van leerlingenaantallen en getuigschriftenaantallen die door het Steunpunt LOA/SSL is opgebouwd en jaar na jaar wordt aangevuld. De database bevat vooral gegevens uit de Statistische Jaarboeken van het Vlaams Onderwijs, gepubliceerd door het Departement Onderwijs²². Een kleine—maar voor onze doeleinden zeer belangrijke—component van de database, namelijk: de leerlingenaantallen en getuigschriftenaantallen van de leertijd, is afkomstig van SYNTRA²³.

²⁰ Na een eerste aanzet in rapport nr. 19 zijn deze indicatoren voor het eerst grondig uitgewerkt in rapport nr. 29. Ze zijn gebaseerd op het meest complete kwalificatiecriterium dat tot nu toe is toegepast in een studie van de ongekwalificeerde uitstroom door middel van tellingsdata.

²¹ In de berekening van de indicatoren van de ongekwalificeerde uitstroom per schooljaar komen een aantal bijkomende ingrediënten voor, geleverd door of afkomstig uit publicaties van het Departement Onderwijs en het NIS. Voor meer details: zie de vroegere LOA-rapporten over dit onderwerp.

²² We danken de medewerkers van het Departement Onderwijs voor hun antwoorden op onze vragen naar achtergrondinformatie over en verfijningen van deze gegevens.

²³ We danken Jan Wilmots van SYNTRA voor het bezorgen van deze gegevens.

De indicatoren van de ongekwalificeerde uitstroom en het ‘experiment modulair onderwijs’

De Vlaamse overheid is op 1 september 2000 gestart met een ‘experiment modularisering’ in de tweede en derde graad van het gewoon voltijds secundair beroepsonderwijs, het deeltijds secundair beroepsonderwijs en de ‘vierde graad personenzorg’, en een jaar later ook in het buitengewoon beroepsonderwijs (opleidingsvormen 3 en 4).²⁴ ²⁵ We richten onze aandacht hier op het eerste onderwijsonderdeel in dit lijstje, de tweede en derde graad van het voltijds gewoon secundair beroepsonderwijs. Terwijl de meeste leerlingen daar les volgen in het traditionele ‘lineaire’ stelsel, test een belangrijke minderheid sinds 2000–2001 een modulair systeem uit. Eén van de doelstellingen van het experiment is het verminderen van de ongekwalificeerde uitstroom.²⁴

Op dit moment is ons uitgangspunt dat het modulair onderwijs als resultaat heeft dat de leerlingen de bestaande studiebewijzen van het lineair onderwijs behalen²⁶. In het modulair systeem krijgen leerlingen ook een deelcertificaat na het met succes afwerken van een module. Bepaalde combinaties van deelcertificaten leveren een certificaat op. Op dit moment wordt er nog geen rekening gehouden met dergelijke certificaten in de definitie van kwalificatiecriteria. In de toekomst zou dit kunnen veranderen²⁷ bij een verdere uitwerking van de definitie van ‘gekwalificeerdheid’, onder meer afhankelijk van de evaluatie van het experiment met het modulair onderwijs.

Invloed op de schatting van de indicatoren per geboortejaar. De structuur van de indicatoren van de kwalificaties per geboortejaar is zeer eenvoudig: het aantal door

²⁴ Zie p. 2 van Pelleriaux, K., De Rick, K., Op den Kamp, H., & Peeters, T. (2005). *Evaluatie van het experiment modularisering in het secundair onderwijs*. Antwerpen: Universiteit Antwerpen, Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen; Leuven: K.U.Leuven, Hoger instituut voor de arbeid.

²⁵ Zie bijvoorbeeld ook p. 22 in het Statistisch Jaarboek van het Vlaams Onderwijs, schooljaar 2004–2005: “In het schooljaar 2000–2001 werd gestart met een experiment modulair onderwijs, dat 7 jaar in beslag zal nemen. In het modulair onderwijs bestaan geen graden of leerjaren, maar wel studiegebieden. Voor elk studiegebied is een opleidingsstructuur uitgetekend, bestaande uit afzonderlijke leerstofpakketten, modules genoemd. Ook wordt er gewerkt op grond van vakkenintegratie. Modules en opleidingen leiden tot aparte (deel)certificaten. Onder bepaalde voorwaarden worden ook in het modulair onderwijs dezelfde studiebewijzen als in het lineair systeem uitgereikt”.

²⁶ Nota voorgelegd aan de Stuurgroep Steunpunt LOA van 11 oktober 2004.

²⁷ “Modularisering biedt perspectieven. Ook wie geen diploma haalt, kan toch met een aantal (deel)certificaten naar de arbeidsmarkt, als het (deel)certificaat alle competenties van een standaard omvat.” Zie p. 80 van de *Beleidsnota 2004–2009, Onderwijs en Vorming* van de Vlaamse minister van Werk, Onderwijs en Vorming.

een geboortecohorte behaalde relevante diploma's, getuigschriften enzovoort (teller) wordt vergeleken met de omvang van de geboortecohorte (noemer). Een verandering in de structuur van het onderwijs heeft dus slechts een impact op de indicator via het aantal behaalde kwalificaties en wel op het moment dat de leerlingen ze verwerven.

Tot nu toe zijn er geen statistieken beschikbaar van de uitgereikte (deel)certificaten in het modulair onderwijs. Op dit moment hebben de (deel)certificaten ook nog geen plaats in de gangbare definities van 'gekwalificeerd-zijn'.

Cijfers over 'studiebewijzen' verworven via het modulair voltijds gewoon secundair beroepsonderwijs op het niveau van de tweede en derde graad duiken voor het eerst op in de gepubliceerde statistieken van 2005²⁸. Er is sprake van twee soorten studiebewijzen: een 'diploma van secundair onderwijs' en een 'studiegetuigschrift'. Volgens een toelichting door het Departement Onderwijs is een dergelijk 'studiegetuigschrift' equivalent met het 'studiegetuigschrift derde leerjaar derde graad' of met het 'studiegetuigschrift tweede leerjaar derde graad' uit het lineair beroepsonderwijs. Het is dit laatste type waarmee we in de berekening van de indicatoren rekening moeten houden.²⁹ Uit de toelichting bleek ook dat de eerste van deze studiegetuigschriften reeds uitgereikt werden in 2004. Het Departement onderwijs bezorgde ons de nodige cijfers van zowel 2004 als 2005. Een meer gedetailleerde beschrijving van de nieuwe gegevens is te vinden in Bijlage C.

Voor de nieuwe indicatorwaarden van 2005, waarover we verslag uitbrengen in het volgende hoofddeel van dit rapport, zijn dan de nodige gegevens voorhanden om het modulair onderwijs correct te verrekenen. De nieuwe gegevens hebben geen merkbare invloed op de reeds gepubliceerde indicatorwaarden van 2004³⁰.

Invloed op de schatting van de indicatoren per schooljaar. In vergelijking met de indicatoren per geboortjaar zitten de indicatoren van de ongekwalificeerde uitstroom per schooljaar ingewikkelder in elkaar. Om correct rekening te kunnen houden met een structuurverandering zoals het 'experiment modularisering'—of om de invloed van het negeren van de structuurverandering op de indicator te bepalen—moet je zien dat ze niet alleen een invloed heeft op het aantal relevante 'studiebewijzen' behaald in

²⁸ Studiebewijzen behaald op het einde van het schooljaar 2004–2005, het vijfde schooljaar van het 'experiment modularisering' in het gewoon voltijds BSO op het niveau van de tweede en derde graad. Zie: Statistisch Jaarboek van het Vlaams Onderwijs, Schooljaar 2005–2006, p. 522.

²⁹ Zie Bijlage A in LOA-rapport nr. 29.

³⁰ Zie LOA-rapport nr. 37.

het schooljaar in kwestie (dat bepalend is voor de teller van de indicator) maar ook op de totale uitstroom (noemer).

Zoals uitgelegd in een vorig rapport³¹ veroorzaakt het ongewijzigd voorzetten van de berekening van de indicatoren per schooljaar vanaf 2000 (einde van schooljaar 1999–2000) een overschatting van de totale uitstroom, van de ongekwalificeerde uitstroom en van de indicator zelf—de verhouding van de ongekwalificeerde tot de totale uitstroom. Hetzelfde rapport geeft ook een manier aan om het ‘experiment modularisering’ te integreren in de constructie van de indicator.³² Daartoe hebben we gegevens nodig over de via het modulair stelsel behaalde kwalificatie—het ‘studiegetuigschrift tweede leerjaar derde graad’ (zie hoger)—en over het aantal leerlingen in het gedeelte van het modulair onderwijs dat overeenkomt met de leerjaren drie tot en met zes in het lineair systeem³³.

Voor wat de studiegetuigschriften betreft beschikken we over de nodige cijfers.³⁴ De benodigde leerlingenaantallen zijn niet voorhanden in de Statistische Jaarboeken van het Vlaams Onderwijs. Met behulp van meer gedetailleerde gegevens bezorgd door het Departement Onderwijs hebben we echter een aanvaardbare schatting gemaakt van deze leerlingenaantallen.³⁵

De indicatorwaarden met en zonder correctie voor het ‘experiment modularisering’ worden met elkaar vergeleken in het derde en vierde deel van dit rapport. De technische details van de correctie zijn beschreven in Bijlagen A, B en C.

Impact van het modulair onderwijs op de ongekwalificeerde uitstroom.

In de vorige secties hebben we uitgelegd welke gegevens nodig zijn en hoe we tewerk kunnen gaan om te vermijden dat het ‘experiment modulair onderwijs’ de berekening van de indicatoren van de ongekwalificeerde uitstroom verstoort. Daarnaast is één van de doelstellingen van de modularisering precies het verminderen van de ongekwalificeerde uitstroom. Een evaluatie van deze doelstelling van het ‘experiment modularisering’ maakt geen deel uit van het plan van dit indicatorenrapport. Een

³¹ Zie LOA-rapport nr. 29, p.53.

³² Zie ook: Bijlage A van het huidige rapport.

³³ Dit is het deel van het modulair onderwijs dat de leerlingen achter zich laten op het moment dat ze de kwalificatie verwerven.

³⁴ Zie Bijlage C.

³⁵ Zie Bijlage B.

eerste studie over de effecten van modularisering in het beroepsonderwijs³⁶ kon geen antwoord geven op de vraag of het invoeren van modulair onderwijs de kans op het behalen van een kwalificatie beïnvloedt. Er is ons geen gepubliceerde vervolgstudie bekend die deze vraag wel beantwoordt.

³⁶ Pelleriaux, K., De Rick, K., Op den Kamp, H., & Peeters, T. (2005). *Evaluatie van het experiment modularisering in het secundair onderwijs*. Antwerpen: Universiteit Antwerpen, Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen; Leuven: K.U.Leuven, Hoger instituut voor de arbeid.

De LOA-indicator van de ongekwalificeerde uitstroom per geboortjaar— aangevuld met geboortjaar 1983³⁷

In LOA-rapport nr. 29³⁸ hebben we bestudeerd hoe *leeftijdsgenoten*³⁹ de verschillende soorten kwalificaties verwerven tijdens hun loopbaan in het Vlaams onderwijs. We hebben getoond aan welk tempo ze kwalificaties behalen en hoe de balans tussen de verschillende soorten kwalificaties verschuift tijdens dit proces. Door hen lang genoeg te volgen—concreet: tot ze tweeëntwintig⁴⁰ zijn—krijg je zo uiteindelijk de definitieve *kwalificatiestructuur* van hun geboortecohorte te zien. Op dat moment is het ook duidelijk hoeveel leden van de cohorte geen kwalificatie hebben behaald. Zij vormen de *ongekwalificeerde uitstroom* voor het geboortjaar in kwestie⁴¹. We hebben in dat rapport de cohorten van verschillende opeenvolgende geboortejaren onderzocht. Zo ontstaat een beeld van hoe de kwalificatiestructuur en de ongekwalificeerde uitstroom van geboortecohorten verandert volgens het geboortjaar. Om zinvolle vergelijkingen te kunnen maken tussen verschillende geboortecohorten, worden aantallen daarbij steeds uitgedrukt als percentages, ten opzichte van de *omvang van de geboortecohorte* in kwestie.

³⁷ Elke percentage dat in dit onderdeel van het rapport en in Bijlage D voorkomt, heeft betrekking op een aantal 'studiebewijzen' (diploma's, getuigschriften, ...) uitgereikt aan jongeren met hetzelfde geboortjaar. In het geval van studiebewijzen behaald door meisjes drukt het percentage uit over welk aantal het gaat in vergelijking met de omvang van de volledige meisjescohort van hun geboortjaar. Aantallen studiebewijzen voor jongens worden vergeleken met de omvang van de jongenscohort in kwestie. Als er geen onderscheid wordt gemaakt volgens sekse, dan wordt het percentage berekend ten opzichte van de volledige geboortecohorte.

Een geboortecohorte van jongens of een geboortecohorte van meisjes bestaat uit enkele tienduizenden personen (zie Bijlage D)—bijvoorbeeld: ongeveer 35000 meisjes van geboortjaar 1980. Eén procent (1%) verwijst dus naar enkele honderden getuigschriften—350 in het geval van getuigschriften uitgereikt aan meisjes geboren in 1980. Eén tiende van een procent (0,1%) gaat dus over enkele tientallen personen—35 in het geval van de meisjescohort van 1980.

³⁸ Van Landeghem, G., & Van Damme, J. (2005). *De ongekwalificeerde uitstroom. Evolutie van de verschillende soorten kwalificaties tot en met 2003*. Leuven: Steunpunt LOA, rapport nr. 29. Zie <http://www.steunpuntloopbanen.be>.

³⁹ Leeftijdsgenoten hebben hetzelfde geboortjaar en vormen een *geboortecohorte*. Meer uitleg over wat we precies bedoelen met de doorstroming van een geboortecohorte door het Vlaams onderwijs-systeem, is te vinden op pp. 1–7 van het rapport *Geboortecohorten doorheen het Vlaams Onderwijs: Evolutie van 1989–1990 tot 2001–2002* van G. Van Landeghem en J. Van Damme (Steunpunt LOA, rapport nr. 16). Zie <http://www.steunpuntloopbanen.be>.

⁴⁰ Een voorbeeld. De leden van de geboortecohorte van 1981 bereiken hun tweeëntwintigste verjaardag in kalenderjaar 2003. Als 22-jarigen verwerven ze studiebewijzen op het einde van het schooljaar 2002–2003. De regel voor leeftijds aanduidingen in verband met het behalen van getuigschriften/diploma's is dus dat de leeftijd gelijk is aan het kalenderjaar (waarin de studiebewijzen behaald worden) minus het geboortjaar.

⁴¹ Een eerste voorbeeld van deze manier om de ongekwalificeerde uitstroom in kaart te brengen, werd uitgewerkt—voor de geboortecohorte van 1979—in het rapport *Indicatoren van de ongekwalificeerde uitstroom. Een bijdrage tot de discussie en een aantal nieuwe schattingen* van G. Van Landeghem en J. Van Damme (Steunpunt LOA, rapport nr. 19, 2004). Zie <http://www.steunpuntloopbanen.be>.

De grafieken van LOA-rapport nr. 29 toonden in detail hoeveel kwalificaties van elk type op elke leeftijd werden uitgereikt en hoe de aantallen veranderden over de geboortejaren heen. Zo kregen we een eerste indruk van de betrouwbaarheid van de gegevens, van veranderingen met het opschuiven van het geboortjaar en van verschillen tussen jongens en meisjes. De grafieken gaven ook een beeld van de kwalificatiestructuur op verschillende leeftijden en van de veranderingen daarin volgens het geboortjaar. Bovendien lieten ze in zekere zin toe vooruit te kijken, omdat ook de reeds beschikbare informatie over de geboortecohorten die nog niet volledig doorgestroomd waren, opgenomen was.

Eén aspect van de analyse van LOA-rapport nr. 29, namelijk de indicator van de ongekwalificeerde uitstroom per geboortjaar, werd geactualiseerd in LOA-rapport nr. 37⁴². De indicator werd daar aangevuld met de gegevens over de diploma's en getuigschriften van het jaar 2004. Bovendien werden in dat rapport onregelmatigheden in de gegevens van kalenderjaar 1996, die aan het licht waren gekomen in LOA-rapport nr. 29, uitgevlakt.

Nu de gegevens over de diploma's en getuigschriften van het jaar 2005 beschikbaar zijn, kunnen we de tijdreeks van de indicator aanvullen met een bijkomend geboortjaar. Het resultaat staat in Tabel 2.

Tabel 2. Ongekwalificeerde uitstroom in een reeks geboortecohorten

Geboorte- jaar	J	M	Samen	22-jarigen in ...
1977	14,3%	8,9%	11,6%	1999
1978	14,1%	8,6%	11,4%	2000
1979	15,0%	9,0%	12,1%	2001
1980	14,8%	9,0%	12,0%	2002
1981	15,6%	9,7%	12,7%	2003
1982	16,4%	10,3%	13,5%	2004
1983	16,6%	10,0%	13,3%	2005

Kwalificatiecriterium: ASO-diploma, KSO/TSO-diploma, BSO-getuigschrift, DBSO-getuigschrift of SYNTRA-getuigschrift.

De tabel toont globaal een toename van de ongekwalificeerde uitstroom, zowel bij de meisjes als bij de jongens. In vergelijking met het geboortjaar 1982, is de ongekwalificeerde uitstroom van de jongenscohort van 1983 een beetje gegroeid en in de meisjescohort wat verminderd.

⁴² Van Landeghem, G., & Van Damme, J. (2006). *Geactualiseerde schattingen van de ongekwalificeerde uitstroom per schooljaar en per geboortjaar*. Leuven: Steunpunt LOA, rapport nr. 37. Zie <http://www.steunpuntloopbanen.be>.

Nieuw ten opzichte van de vorige versie van Tabel 2 (in LOA-rapport nr. 37) is dat de kwalificaties in het voltijds beroepsonderwijs nu niet meer uitsluitend via het lineair onderwijs behaald zijn, maar ook via het modulair systeem.⁴³ De impact van het modulair voltijds beroepsonderwijs op de indicator is voorlopig echter nog verwaarloosbaar: het gaat slechts over enkele leden van de geboortecohorte van 1983 die in 2004 (op 21-jarige leeftijd) en 2005 (als 22-jarigen) het studiegetuigschrift kregen (zie Bijlage C).

Bijlage D geeft een gedetailleerde beschrijving van de kwalificaties behaald door de geboortecohorten van 1982 en 1983, in tabelvorm. De overeenkomstige tabellen voor de geboortejaren 1977 tot 1981 zijn te vinden in Bijlage B van LOA-rapport nr. 37.

⁴³ Zie het vorig hoofdstuk over “De indicatoren van de ongekwalificeerde uitstroom en het ‘experiment modulair onderwijs’ ”.

De LOA-indicator van de ongekwalificeerde uitstroom per schooljaar— aangevuld met de jaren 2004 en 2005

In dit onderdeel bepalen we de omvang van de *ongekwalificeerde uitstroom* in 2004 en 2005, dus op het einde van de *schooljaren* 2003–2004 en 2004–2005. Door met vroegere resultaten te vergelijken krijgen we bovendien een beeld van de evolutie van de ongekwalificeerde uitstroom per schooljaar. Om vergelijkingen te kunnen maken tussen de verschillende schooljaren, worden aantallen steeds uitgedrukt als percentages, ten opzichte van de *totale uitstroom uit het secundair onderwijs* op het einde van elk schooljaar.⁴⁴

We benaderen het probleem dus anders dan in het vorige onderdeel, waar we nagingen hoe leeftijdsgenoten schooljaar na schooljaar kwalificaties verzamelen en hoeveel van hen uiteindelijk niets in handen hebben. Nu is de opdracht te schatten hoeveel leerlingen op het einde van een gegeven schooljaar het secundair onderwijs verlaten en hoeveel jongeren in die uitstroom geen kwalificatie op zak hebben. Leerlingen van verschillende geboortejaren worden dus samen behandeld en er wordt geen onderscheid gemaakt volgens het geboortjaar.

Twee kwalificatiecriteria komen hier aan bod. Het eerste criterium, aangeduid als ‘kwalificatie voltijds SO’, erkent de ASO-diploma’s⁴⁵, de KSO/TSO-diploma’s⁴⁵ en de BSO-getuigschriften^{45 46}. Het tweede criterium erkent bovendien het SYNTRA-getuigschrift^{47 48}.

⁴⁴ Dit is een losse omschrijving van de indicator. Er is meer dan één manier om voor een gegeven kwalificatiecriterium een indicator die aan deze beschrijving beantwoordt concreet te schatten. De details van de werkwijze die hier gevolgd wordt, zijn uitgelegd in het rapport *De ongekwalificeerde uitstroom—Een geactualiseerde schatting* van G. Van Landeghem en J. Van Damme (Steunpunt LOA, rapport nr. 18). De methode werd ontwikkeld in Douterlungne, M., Van de Velde, V., Rubbrecht, I., Van Valckenborgh, K., Lauwereys, L., Nicaise, I., & Van Damme, J. (2001). *Ongekwalificeerd: zonder paspoort? Een onderzoek naar de omvang, karakteristieken en aanpak van de ongekwalificeerde onderwijsverlaters*. Leuven: HIVA. Eindrapport van OBPWO 98.01. Een kritische bespreking van de methode is te vinden in het rapport *Indicatoren van de ongekwalificeerde uitstroom. Een bijdrage tot de discussie en een aantal nieuwe schattingen* van G. Van Landeghem en J. Van Damme (Steunpunt LOA, rapport nr. 19). De LOA-rapporten zijn te vinden op <http://www.steunpuntloopbanen.be>.

⁴⁵ Zie Bijlage A van LOA-rapport nr. 29.

⁴⁶ Naast het ‘studiegetuigschrift tweede leerjaar van de derde graad’ behaald in het tweede leerjaar van de derde graad van het voltijds gewoon beroepsonderwijs omvat deze categorie vanaf 2004 ook het ‘studiegetuigschrift tweede leerjaar van de derde graad’ behaald via het modulair voltijds gewoon beroepsonderwijs op het niveau van de tweede en derde graad. Zie: Bijlage C.

⁴⁷ Tevoren: VIZO-getuigschrift. Zie ook Bijlage A van LOA-rapport nr. 29.

⁴⁸ Het DBSO-getuigschrift blijft hier nog buiten beschouwing. Een toelichting daarover is te vinden in LOA-rapport nr. 29 (pp. 54-55).

Wanneer we de berekening van de indicatoren per schooljaar verderzetten zoals tevoren, zonder rekening te houden met het modulair onderwijs⁴⁹, dan vinden we de tijdreeksen van Tabel 3⁵⁰.

Tabel 3. Ongekwalificeerde uitstroom van 2001 tot 2005, voorlopige berekening

	Voltijds SO			Voltijds SO + SYNTRA		
	J	M	Samen	J	M	Samen
2001	22,1%	14,1%	18,2%	18,7%	12,5%	15,7%
2002	23,4%	15,8%	19,7%	20,1%	14,3%	17,3%
2003	23,3%	15,8%	19,6%	20,2%	14,5%	17,3%
2004 ⁵¹	22,3%	15,1%	18,8%	20,1%	13,9%	17,1%
2005 ⁵¹	21,7%	14,7%	18,3%	19,1%	13,4%	16,4%

Kwalificatiecriterium 'Voltijds SO' = ASO-diploma + KSO/TSO-diploma + BSO-getuigschrift (enkel via lineair onderwijs).

Bij de bepalen van de indicatorwaarde voor 2001 merkten we reeds op⁵² dat het noodzakelijk maar niet mogelijk was om de methode te corrigeren voor de start van het 'experiment modularisering'; de nodige gegevens over de instroom in het modulair systeem ontbraken. Daardoor registreert de indicator de betrokken leerlingen als ongekwalificeerde uitstromers op het moment dat ze overschakelen van lineair onderwijs in één van de eerste zes leerjaren naar modulair onderwijs. In werkelijkheid gaat het dus om leerlingen die nog in het beroepsonderwijs blijven en pas (jaren) later het secundair onderwijs met of zonder een kwalificatie verlaten. De cijfers in Tabel 3 overschatten dus de ongekwalificeerde uitstroom.⁵³

De nieuwe gegevens in de rechterhelft van Tabel 4 zijn schattingen van het aantal leerlingen in het modulair voltijds gewoon beroepsonderwijs 'op het niveau van de tweede en derde graad' dat nog niet in het bezit is van het 'studiegetuigschrift tweede leerjaar van de derde graad'. In Bijlage B wordt in detail uitgelegd hoe ze zijn

⁴⁹ Dat betekent dat een leerling die overgaat van het lineair naar het modulair systeem beschouwd wordt als een leerling die het secundair onderwijs verlaat. Eventuele studiebewijzen verworven in het modulair onderwijs worden genegeerd.

⁵⁰ Vervolg op Tabel 4 uit LOA-rapport nr. 37.

⁵¹ De gegevens over migratiestromen tussen de drie Gewesten onderling en tussen de Gewesten en het buitenland voor dit jaar zijn nog niet beschikbaar gesteld door de Algemene Directie Statistiek en Economische Informatie (FOD Economie), het vroegere NIS. Om de indicatoren te kunnen berekenen hebben we migratiecijfers van 2003 gebruikt. De rol van de migratiecijfers in de indicatoren is bijvoorbeeld uitgelegd in: Van Landeghem, G., & Van Damme, J. (2004). *De ongekwalificeerde uitstroom—Een geactualiseerde schatting*. Leuven: Steunpunt LOA, rapport nr. 18.. Zie ook: LOA-rapport nr. 19. Zie <http://www.steunpuntloopbanen.be>.

⁵² Zie pp. 6-7 in Van Landeghem, G., & Van Damme, J. (2004). *Indicatoren van de ongekwalificeerde uitstroom. Een bijdrage tot de discussie en een aantal nieuwe schattingen*. Leuven: Steunpunt LOA, rapport nr. 19. Zie <http://www.steunpuntloopbanen.be>.

⁵³ Zie p. 53 in Van Landeghem, G., & Van Damme, J. (2005). *De ongekwalificeerde uitstroom. Evolutie van de verschillende soorten kwalificaties tot en met 2003*. Leuven: Steunpunt LOA, rapport nr. 29. Zie <http://www.steunpuntloopbanen.be>.

afgeleid uit de tellingsdata in de linkerhelft. Zoals uiteengezet in Bijlage A, maken deze leerlingenaantallen het mogelijk om het modulair gedeelte van het voltijds gewoon beroepsonderwijs in de berekening van de indicator te verwerken—bij benadering, weliswaar, want het gaat om geschatte leerlingenaantallen.

Tabel 4. Aantal leerlingen in modulair gewoon voltijds secundair beroepsonderwijs

Schooljaar	2 ^{de} en 3 ^{de} graad volledig ^a			2 ^{de} en 3 ^{de} graad 'zonder 7 ^{de} lj.' ^b		
	J	M	Tot.	J	M	Tot.
2000-2001	192	163	355	192	162	354
2001-2002	571	413	984	568	410	978
2002-2003	1008	773	1781	990	750	1740
2003-2004	1311	1157	2468	1232	1076	2308
2004-2005	1530	1533	3063	1335	1273	2608
2005-2006	1645	1690	3335	1370	1336	2706

^a Bron: Departement Onderwijs.

^b Schatting, zie Bijlage B.

We hebben al de indicatorwaarden van Tabel 3⁵⁴ dus opnieuw bepaald, deze keer rekening houdend met het 'experiment modularisering'. De nieuwe cijfers zijn samengebracht in Tabel 5. Ze zijn, zoals verwacht, systematisch lager, met verschillen van enkele tienden van een procent tot bijna één procent. De indicatorwaarde voor het criterium 'Voltijds SO + SYNTRA' in 2002, bijvoorbeeld, is verminderd van 17,3% naar 16,4%.

Tabel 5. Ongekwalficeerde uitstroom van 2001 tot 2005

	Voltijds SO			Voltijds SO + SYNTRA		
	J	M	Samen	J	M	Samen
2001	21,3%	13,5%	17,5%	17,9%	11,9%	14,9%
2002	22,5%	14,9%	18,8%	19,2%	13,5%	16,4%
2003	22,8%	15,0%	18,9%	19,6%	13,6%	16,7%
2004 ⁵¹	21,8%	14,4%	18,2%	19,5%	13,2%	16,5%
2005 ⁵¹	21,1%	14,3%	17,8%	18,5%	13,0%	15,8%

Kwalificatiecriterium 'Voltijds SO' = ASO-diploma + KSO/TSO-diploma + BSO-getuigschrift (inclusief modulair systeem).

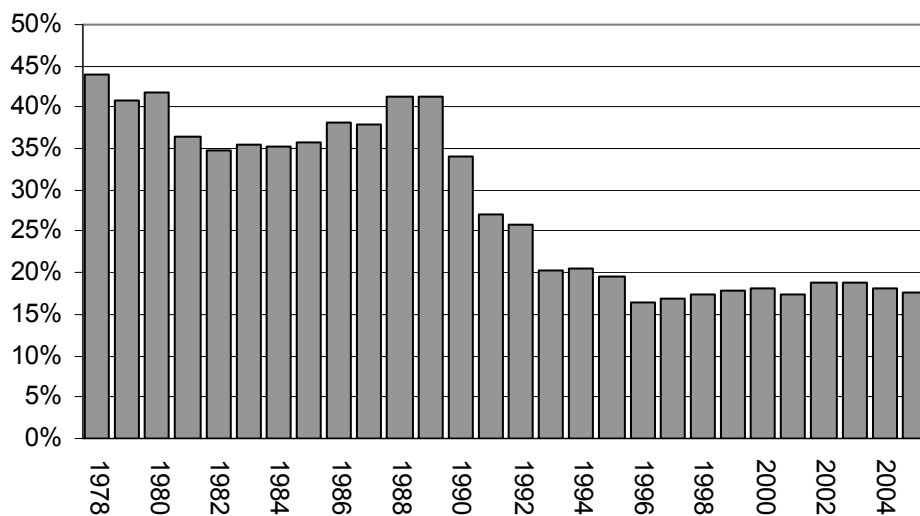
De indicatorwaarde voor de ongekwalficeerde uitstroom in 2005 (2004) volgens het criterium 'voltijds SO' bedraagt 17,8% (18,2%). Apart voor de jongens bedraagt de score 21,1% (21,8%), tegenover 14,3% (14,4%) voor de meisjes. Met de SYNTRA-getuigschriften erbij bedraagt de ongekwalficeerde uitstroom van 2005 (2004) globaal nog 15,8% (16,5%), met een score van 18,5% (19,5%) voor de jongens en 13,0% (13,2%) voor de meisjes.

⁵⁴ In het bijzonder ook de waarden voor 2001, 2002 en 2003, die eerder gepubliceerd zijn in de LOA-rapporten 19, 29 en 37.

De HIVA-indicator van de ongekwalificeerde uitstroom—aangevuld met de jaren 2004 en 2005

De kolom uit Tabel 5 voor het kwalificatiecriterium ‘Voltijds SO’ voor jongens en meisjes samen bevat de meeste recente waarden van de *HIVA-indicator*⁵⁵. Figuur 1 geeft een overzicht van al de op dit moment beschikbare waarden van deze indicator.

Figuur 1. Evolutie van de uitstroom zonder ASO-diploma, KSO/TSO-diploma of BSO-getuigschrift—Percentage van de totale uitstroom, jaar na jaar

Noot: berekening door het HIVA tot en met 1998; berekening vanaf 1999 door Steunpunt LOA/SSL, volgens de methode van het HIVA, vanaf 2000 met (benaderende) verwerking van het ‘experiment modularisering’.

In vergelijking met de evolutie van de indicator tot 1993 zijn de veranderingen sinds 1993 vrij gering in omvang. Tussen 1996 en 2000 was er een licht stijgende trend, van 16,5% (een voorlopig minimum) naar 18,2%. In 2002 en 2003 bleef de indicator even stabiel op ongeveer 18,9% (cijfer voor 2003)⁵⁶. Sindsdien is er een licht dalende trend, tot 17,8% in 2005.

Zoals uitgelegd in het vorig hoofdstuk, is het ‘experiment modularisering’ (bij benadering) verrekend in de cijfers van Tabel 5 (en Figuur 1). De vroeger gepubliceerde waarden van de HIVA-indicator voor de jaren 2000 tot en met 2003⁵⁷ zijn, door de impact van het experiment modularisering—waarvan toen nog niet duidelijk

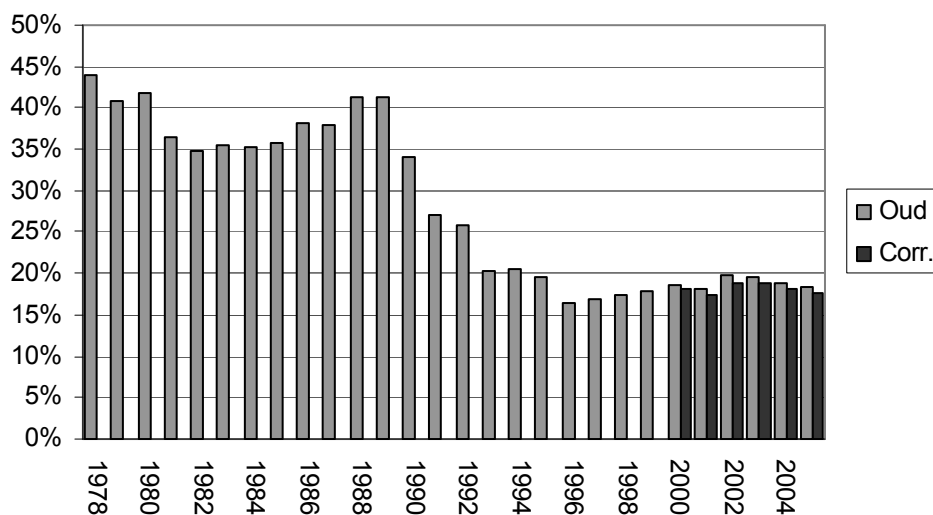
⁵⁵ Die wordt zo genoemd omdat hij ontwikkeld en tot met met 1998 berekend werd door het HIVA. Zie Douterlungne, M., Van de Velde, V., Rubbrecht, I., Van Valckenborgh, K., Lauwereys, L., Nicaise, I., & Van Damme, J. (2001). *Ongekwalificeerd: zonder paspoort? Een onderzoek naar de omvang, karakteristieken en aanpak van de ongekwalificeerde onderwijsverlaters*. Leuven: HIVA. Eindrapport van OBPWO 98.01.

⁵⁶ Tevoren: 19,6% (overschatting door geen rekening te houden met het ‘experiment modularisering’).

⁵⁷ Zie LOA-rapporten 18, 19, 29 en 37.

was hoe het in de indicator kon verwerkt worden—overschat. Figuur 2 toont de verschillen tussen de indicatorwaarden zonder ('Oud') en met ('Corr.') de aanpassing voor het 'experiment modularisering'.⁵⁸

Figuur 2. De HIVA-indicator voor en na de correctie voor het 'experiment modularisering'

⁵⁸ Zie ook: Tabel 3 versus Tabel 5. Het 'experiment modularisering' beïnvloedt de indicator voor het eerst in 2000, waarvoor deze tabellen geen cijfers bevatten. Zonder rekening te houden met het 'experiment modularisering' bedroeg de indicatorwaarde voor dat jaar 18,6% (zie bijvoorbeeld: LOA-rapport nr. 18); nadat het 'experiment modularisering' bij benadering is verwerkt in de indicator, wordt de ongekwalificeerde uitstroom in 2000 op 18,2% geschat.

Bijlagen

Bijlage A. Integratie van het 'experiment modulair onderwijs' in de indicatoren van de ongekwalificeerde uitstroom per schooljaar

De eerste stap in de procedure voor het schatten van de gebruikelijke indicatoren van de ongekwalificeerde uitstroom per schooljaar is de definitie van een kwalificatiecriterium, dat wil zeggen: de lijst van de 'studiebewijzen' (diploma's, getuigschriften, ...) die tellen als 'kwalificatie'. Daarna komt het erop aan een gedeelte van het onderwijssysteem af te bakenen waarvoor geldt dat de leerlingen dit deelsysteem verlaten op het ogenblik dat ze hun kwalificatie verwerven.⁵⁹

Zolang er geen sprake is van het erkennen van (deel)certificaten uit het modulair systeem als volwaardige 'kwalificatie'⁶⁰, is ons uitgangspunt dat het 'experiment modulair onderwijs' niets essentieels wijzigt aan het kwalificatiecriterium. Tevoren was voor een leerling van het voltijds gewoon beroepsonderwijs het 'studiegetuigschrift' op het einde van het tweede leerjaar van de derde graad de voorwaarde om als 'gekwalificeerd' bestempeld te worden. Tijdens het 'experiment modulair onderwijs' kunnen sommige leerlingen dit getuigschrift ook langs een andere weg verwerven, via het modulair systeem. Het is mogelijk dat de verzameling en rapportering van de tellingen van deze studiegetuigschriften daardoor wat hinder ondervindt, maar inhoudelijk verandert er niets.

De studieloopbaan van een leerling in het modulair stelsel is niet meer verdeeld in leerjaren, maar wel in modules. De leertrajecten hangen af van het studiegebied⁶¹ en verschillen ook van school tot school.⁶² Het ligt dus niet meer voor de hand om stadia van vooruitgang te definiëren die vergelijkbaar zijn voor alle betrokken leerlingen. Het verwerven van een 'studiegetuigschrift' is mogelijk wel nog een duidelijk ijkpunt. Er zijn echter geen gepubliceerde cijfers beschikbaar over het aantal leerlingen in het modulair onderwijs in het stadium vóór het behalen van het 'studiegetuigschrift van

⁵⁹ Zie LOA-rapport nr. 18 (vanaf p. 12); LOA-rapport nr. 19 (pp. 2-14); LOA-rapport nr. 29 (Bijlage A). Deze rapporten zijn te vinden op <http://www.steunpuntloopbanen.be>.

⁶⁰ Zie hoger onder de titel "De indicatoren van de ongekwalificeerde uitstroom en het 'experiment modulair onderwijs'".

⁶¹ Zie bijvoorbeeld p. 22 in het Statistisch Jaarboek van het Vlaams Onderwijs, schooljaar 2004–2005.

⁶² Zie pp. 7-8 en pp. 89-93 in Pelleriaux, K., De Rick, K., Op den Kamp, H., & Peeters, T. (2005). *Evaluatie van het experiment modularisering in het secundair onderwijs*. Antwerpen: Universiteit Antwerpen, Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen; Leuven: K.U.Leuven, Hoger instituut voor de arbeid.

het tweede leerjaar van de derde graad'. Het is dit aantal dat we nodig hebben om de methode voor het schatten van de ongekwalificeerde uitstroom per schooljaar toe te kunnen passen. Om het ontbreken van exacte gegevens op te vangen hebben we een benadering uitgewerkt. De schattingsmethode is beschreven in Bijlage B.

*Bijlage B. Leerlingenaantallen in het modulair voltijds gewoon secundair beroeps-
onderwijs, niveau tweede graad en eerste en tweede leerjaar van de derde graad*

Het modulair onderwijs is niet verdeeld in graden of leerjaren.⁶³ Dat betekent echter niet dat het modulair onderwijs één geheel vormt. Het ‘experiment modularisering’ is uitgevoerd in de tweede en derde graad van het gewoon voltijds secundair beroeps-
onderwijs, in het deeltijds beroepsonderwijs, in de vierde graad van het secundair
beroepsonderwijs en in het buitengewoon beroepsonderwijs; bovendien wordt er ook
in de volwasseneneducatie met modules gewerkt.⁶⁴ De grenzen tussen deze
verschillende onderdelen van het onderwijssysteem zijn daarbij intact gebleven.

De Statistische Jaarboeken van het Vlaams Onderwijs voor de schooljaren 2000–2001
en 2001–2002 bevatten informatie over het aantal leerlingen in het modulair gedeelte
van het voltijds gewoon beroepsonderwijs⁶⁵, maar maken geen onderscheid tussen het
modulair gedeelte van de tweede en derde graad en het modulair systeem in de vierde
graad. Vanaf het schooljaar 2002–2003 maakt men in sommige tabellen van de
Jaarboeken, maar niet in de tabellen met leerlingenaantallen per geboortjaar, een
onderscheid tussen het ‘niveau tweede en derde graad’ en het ‘niveau vierde graad’ in
modulair (voltijds gewoon) beroepsonderwijs.

Tabel 6 en Tabel 8 geven een overzicht van de leerlingenaantallen per leeftijd in het
modulair voltijds gewoon beroepsonderwijs ‘op het niveau van de tweede en derde
graad’. Dit zijn niet-gepubliceerde cijfers die ons bezorgd werden door het
Departement Onderwijs. Sommige leerlingen volgen na het behalen van het
‘studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad’⁶⁶ nog les in het
modulair onderwijs ‘op het niveau van de tweede en derde graad’ om een ‘diploma
van secundair onderwijs’ of een ‘studiegetuigschrift van het derde leerjaar van de

⁶³ Zie bijvoorbeeld p. 22 in het Statistisch Jaarboek van het Vlaams Onderwijs, schooljaar 2004–2005.

⁶⁴ Zie pp. 2-3 van Pelleriaux, K., De Rick, K., Op den Kamp, H., & Peeters, T. (2005). *Evaluatie van het experiment modularisering in het secundair onderwijs*. Antwerpen: Universiteit Antwerpen, Faculteit Politieke en Sociale Wetenschappen; Leuven: K.U.Leuven, Hoger instituut voor de arbeid.

⁶⁵ Zie bijvoorbeeld de tabel “Totale schoolbevolking naar geboortjaar in het gewoon secundair onderwijs” in de Jaarboeken in kwestie.

⁶⁶ Zie: Statistisch Jaarboek van het Vlaams Onderwijs, schooljaar 2005–2006, p. 522. Zie ook: Bijlage C. Een leerling kan het ‘studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad’ verwerven in het modulair onderwijs en modules blijven volgen om eventueel een studiebewijs van het zevende leerjaar (‘diploma van secundair onderwijs’ of ‘studiegetuigschrift van het derde leerjaar van de derde graad’) te behalen. Het komt misschien ook voor dat een leerling het studiegetuigschrift behaalt in het zesde leerjaar van het lineair beroepsonderwijs en daarna verder studeert in het modulair stelsel om naar een studiebewijs van het zevende leerjaar toe te werken.

derde graad⁶⁶ te verwerven. Om de correcte leerlingenaantallen voor gebruik in de schatter van de ongekwalificeerde uitstroom per schooljaar⁶⁷ te vinden, kunnen we de aantallen van Tabel 6 en Tabel 8 dan gebruiken als vertrekpunt; maar ze moeten telkens verminderd worden met het aantal leerlingen dat al in het bezit is van het ‘studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad’. Die laatste aantallen kennen we niet, maar we stellen voor ze te schatten door de verhoudingen in het lineair onderwijs te extrapoleren.

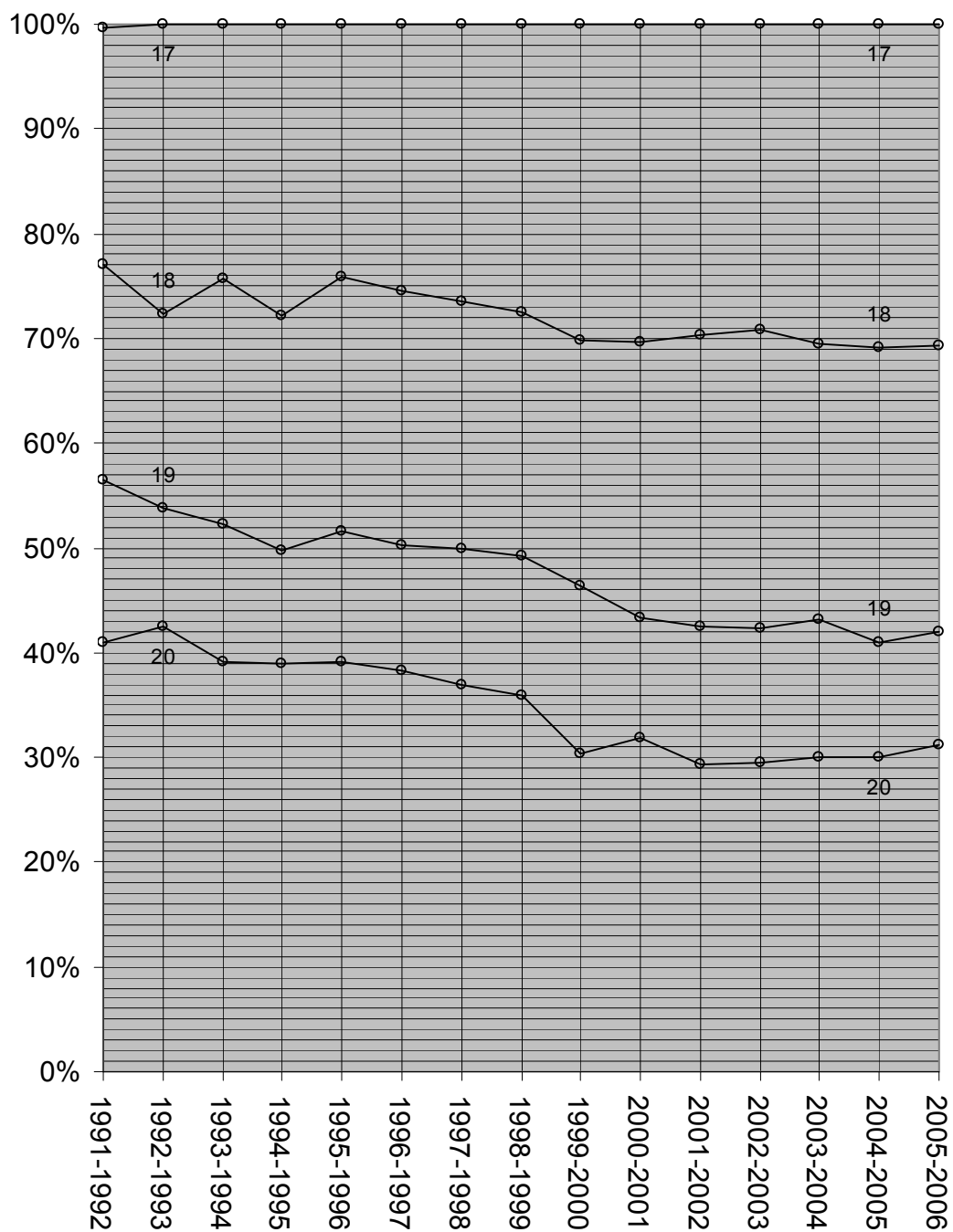
De grafieken van Figuur 3 en Figuur 4 tonen, voor het lineair voltijds gewoon beroepsonderwijs, de verhouding van het aantal leerlingen van een gegeven leeftijd in de tweede en derde graad zonder het zevende leerjaar tot het totaal aantal leerlingen van die leeftijd in de tweede en derde graad. Zo zien we bijvoorbeeld dat in 2005–2006 in het eerste jaar na de leerplicht—dat wil zeggen: bij de 18-jarigen—ongeveer 69% van de jongens van de tweede en derde graad in het derde tot en met zesde (en dus niet in het zevende) leerjaar zit. De overeenkomstige fractie bij de meisjes bedraagt ongeveer 59%. In hetzelfde schooljaar vinden we bijvoorbeeld 31% van de 20-jarige jongens en 30% van de 20-jarige meisjes van de tweede en derde graad van het lineair voltijds gewoon beroepsonderwijs in het derde tot en met zesde leerjaar.

Van de 17-, 18-, 19- en 20-jarigen in Tabel 6 en Tabel 8 houden we telkens dezelfde fractie over als in het lineair onderwijs, voor de leeftijd en het schooljaar in kwestie (zie Figuur 3 en Figuur 4). Zo hopen we leerlingen die het modulair onderwijs volgen ‘op het niveau van het zevende leerjaar’ uit te sluiten. We nemen aan dat er geen leerlingen van 16 of jonger les volgen ‘op het niveau van het zevende leerjaar’.⁶⁸ Verder veronderstellen we dat alle leerlingen van 21 of ouder in het modulair beroeps-onderwijs ‘op het niveau van de tweede en derde graad’ hun ‘studiegetuigschrift van het tweede leerjaar van de derde graad’ al hebben en les volgen ‘op het niveau van het zevende leerjaar’. De gecorrigeerde aantallen zijn te vinden in Tabel 7 en Tabel 9.

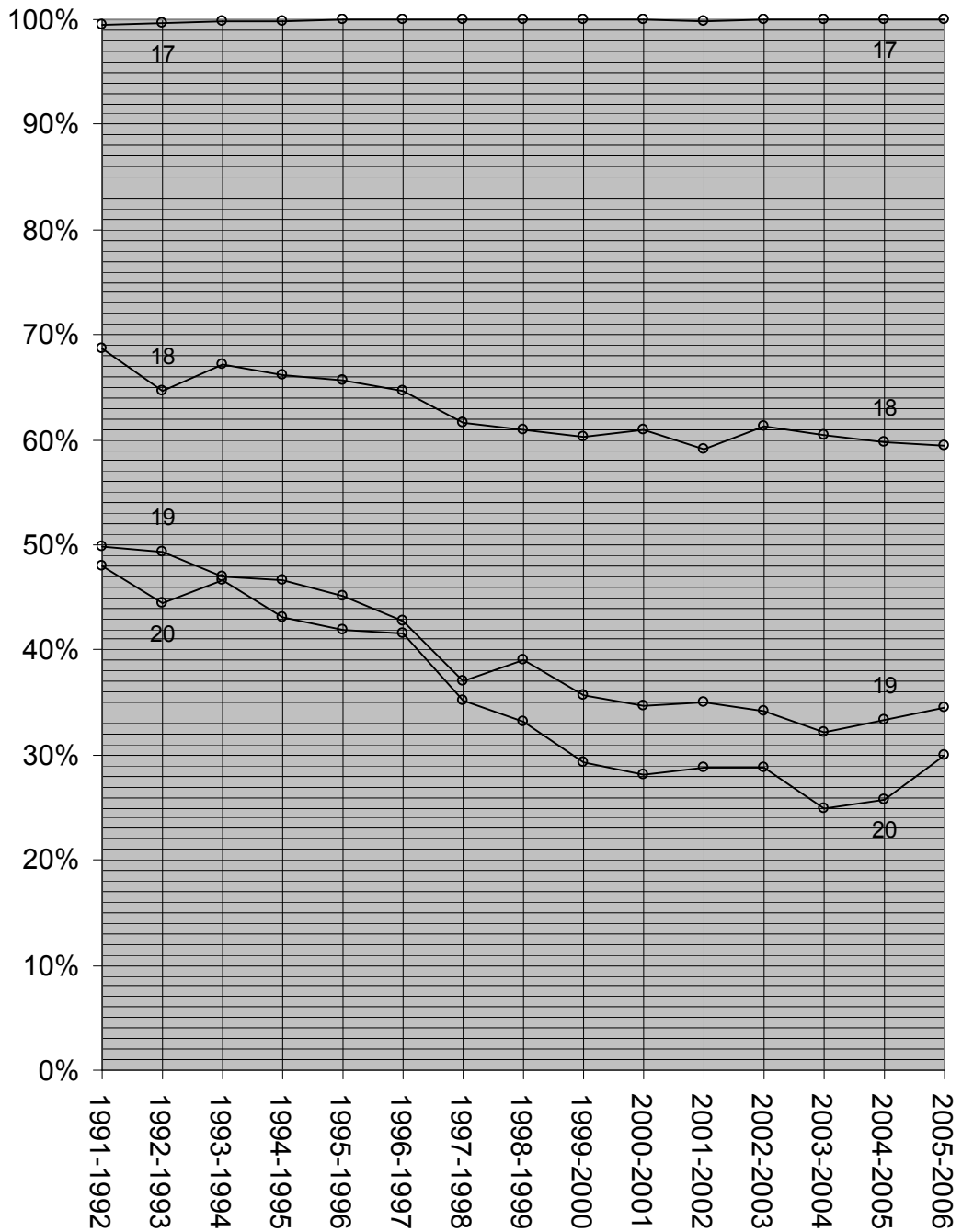
⁶⁷ Zie Bijlage A.

⁶⁸ In het zevende leerjaar hebben de 17-jarigen een jaar voorsprong; de 18-jarigen zijn op tijd; de 19- en 20-jarigen hebben respectievelijk één en twee jaar vertraging.

Figuur 3. Jongens in lineair BSO: verhouding leerjaren 3 tot 6 t.o.v. geheel van 2de en 3de graad, per leeftijd

Figuur 4. Meisjes in lineair BSO: verhouding leerjaren 3 tot 6 t.o.v. geheel van 2de en 3de graad, per leeftijd

Tabel 6. Aantal jongens in 2de en 3de graad modulair voltijds gewoon secundair beroepsonderwijs

Schooljaar	Leeftijd									Totaal
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
2000-2001	71	88	29	4						192
2001-2002	138	234	151	40	7		1			571
2002-2003	161	306	298	188	48	7				1008
2003-2004	138	283	359	318	166	38	9			1311
2004-2005	137	271	327	343	279	132	34	6	1	1530
2005-2006	150	253	304	334	322	203	67	10	2	1645

De aantallen in deze tabel zijn bezorgd door het Departement Onderwijs (e-mails van 8 juni 2006 en 1 maart 2007).

In deze tabellen met leerlingenaantallen hebben we de leeftijd gedefinieerd als: het kalenderjaar waarin het schooljaar in kwestie begint, minus het geboortejaar. Zo verwijst, bijvoorbeeld, de leeftijdscategorie van 17 in 2005–2006 naar het geboortejaar 1988. De 17-jarigen zijn de leerlingen in het laatste jaar van de leerplicht. De 18-jarigen zijn de leerlingen in het eerste jaar na de leerplicht.

Tabel 7. Geschat aantal jongens in 2de en 3de graad modulair voltijds gewoon secundair beroepsonderwijs 'tot en met zesde leerjaar'

Schooljaar	Leeftijd									Totaal
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	
2000-2001	71	88	29	4						192
2001-2002	138	234	151	40	5					568
2002-2003	161	306	298	188	34	3				990
2003-2004	138	283	359	318	115	16	3			1232
2004-2005	137	271	327	343	193	54	10			1335
2005-2006	150	253	304	334	223	85	21			1370

Uitleg schatting: zie tekst. Definitie leeftijden: zie Tabel 6.

Tabel 8. Aantal meisjes in 2de en 3de graad modulair voltijds gewoon secundair beroepsonderwijs

Schooljaar	Leeftijd												Totaal
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	25	27	
2000-2001	70	57	23	12				1					163
2001-2002	87	189	93	37	6	1							413
2002-2003	120	221	263	116	44	6	3						773
2003-2004	127	244	294	328	118	35	6	4		1			1157
2004-2005	98	265	328	336	322	135	33	5	7	4			1533
2005-2006	107	251	333	355	327	215	73	22	1	3	1	2	1690

De aantallen in deze tabel zijn bezorgd door het Departement Onderwijs (e-mails van 8 juni 2006 en 1 maart 2007).

In deze tabellen met leerlingenaantallen hebben we de leeftijd gedefinieerd als: het kalenderjaar waarin het schooljaar in kwestie begint, minus het geboortejaar. Zo verwijst, bijvoorbeeld, de leeftijdscategorie van 17 in 2005–2006 naar het geboortejaar 1988. De 17-jarigen zijn de leerlingen in het laatste jaar van de leerplicht. De 18-jarigen zijn de leerlingen in het eerste jaar na de leerplicht.

Tabel 9. Geschat aantal meisjes in 2de en 3de graad modulair voltijds gewoon secundair beroepsonderwijs 'tot en met zesde leerjaar'

Schooljaar	Leeftijd												Totaal
	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	25	27	
2000-2001	70	57	23	12									162
2001-2002	87	189	93	37	4								410
2002-2003	120	221	263	116	27	2	1						750
2003-2004	127	244	294	328	71	11	1						1076
2004-2005	98	265	328	336	193	45	8						1273
2005-2006	107	251	333	355	194	74	22						1336

Uitleg schatting: zie tekst. Definitie leeftijden: zie Tabel 8.

*Bijlage C. Studiebewijzen in het modulair voltijds gewoon secundair beroeps-
onderwijs, niveau tweede en derde graad*

In het modulair onderwijs kunnen leerlingen bestaande studiebewijzen van het lineair onderwijs behalen⁶⁹. In het modulair systeem reikt men ook deelcertificaten en certificaten uit—respectievelijk: na het succesvol afwerken van een module en na het verwerven van bepaalde combinaties van deelcertificaten—maar deze (deel)certificaten zijn nog niet geïntegreerd in de kwalificatiecriteria waarop de indicatoren van de ongekwalificeerde uitstroom gebaseerd zijn.

De eerste gepubliceerde cijfers over bestaande studiebewijzen verworven via het modulair voltijds gewoon secundair beroepsonderwijs op het niveau van de tweede en derde graad hebben betrekking op het jaar 2005⁷⁰. Ze gaan over een ‘diploma van secundair onderwijs’ en een ‘studiegetuigschrift’. Tabel 11, Tabel 12 en Tabel 13 tonen de aantallen per leeftijd voor deze twee studiebewijzen en voor de studiebewijzen behaald in de tweede en derde graad van het lineair voltijds gewoon beroepsonderwijs.

Merk op dat het ‘studiegetuigschrift’ in deze tabellen telkens vertegenwoordigd is door twee datalijnen. Ze komen overeen met twee soorten getuigschriften: het ‘studiegetuigschrift tweede leerjaar van de derde graad’ en het ‘studiegetuigschrift derde leerjaar van de derde graad’. Deze splitsing komt niet voor in de gepubliceerde bron—het Statistisch Jaarboek van 2005–2006. Ze berust op een toelichting door het Departement Onderwijs van de betekenis van de term ‘studiegetuigschrift’ in de gegevens van het Jaarboek over het modulair voltijds gewoon beroepsonderwijs.

Uit de tabellen blijkt dat de leeftijdsverdeling van het ‘studiegetuigschrift tweede leerjaar van de derde graad’ uit het modulair onderwijs vrij goed overeenkomt met de verdeling van het gelijknamige studiegetuigschrift in het lineair onderwijs. Dat laatste studiebewijs vertegenwoordigt het lineair voltijds gewoon beroepsonderwijs in het gebruikelijke kwalificatiecriterium.⁷¹ Het ligt dan ook voor de hand om het ‘studie-

⁶⁹ Zie bijvoorbeeld p. 22 in het Statistisch Jaarboek van het Vlaams Onderwijs, schooljaar 2004–2005: “Onder bepaalde voorwaarden worden ook in het modulair onderwijs dezelfde studiebewijzen als in het lineair systeem uitgereikt”.

⁷⁰ Studiebewijzen behaald op het einde van het schooljaar 2004–2005, het vijfde schooljaar van het ‘experiment modularisering’ in de tweede en derde graad van het voltijds gewoon BSO. Zie: Statistisch Jaarboek van het Vlaams Onderwijs, Schooljaar 2005–2006, p. 522.

⁷¹ Zie Bijlage A van LOA-rapport nr. 29.

getuigschrift tweede leerjaar van de derde graad' diezelfde rol te laten spelen voor het modulair voltijds gewoon beroepsonderwijs.

Tabel 10 laat toe de (beperkte) bijdrage van het modulair stelsel aan de stroom van kwalificaties te vergelijken met het aandeel van het traditioneel (lineair) beroepsonderwijs. De tabel toont het aantal kwalificaties voor een gegeven leeftijd telkens als fractie van de omvang van de geboortecohorte in kwestie.

Tabel 10. Kwalificaties in het voltijds gewoon secundair beroepsonderwijs in 2005

Studiebewijs	Leeftijd					
	17	18	19	20	21	22
Jongens						
Studiegetuigschrift lineair ^a	0,0%	7,3%	7,9%	2,9%	0,7%	0,2%
Studiegetuigschrift modulair ^b		0,2%	0,3%	0,1%	0,0%	0,0%
Meisjes						
Studiegetuigschrift lineair ^a	0,0%	8,8%	6,9%	1,8%	0,4%	0,1%
Studiegetuigschrift modulair ^b		0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	
Jongens + Meisjes						
Studiegetuigschrift lineair ^a	0,0%	8,0%	7,4%	2,4%	0,6%	0,1%
Studiegetuigschrift modulair ^b		0,2%	0,2%	0,1%	0,0%	0,0%

De aantallen kwalificaties zijn weergegeven in procenten van de omvang van, respectievelijk, de jongenscohort, de meisjescohort of de gehele geboortecohort van 1988 (17-jarigen), 1987 (18-jarigen), ..., 1983 (22-jarigen).

^a Studiegetuigschrift van tweede leerjaar derde graad (lineair) voltijds gewoon secundair beroepsonderwijs. ^b Studiegetuigschrift van tweede leerjaar derde graad behaald via modulair voltijds gewoon secundair beroepsonderwijs van niveau tweede en derde graad.

Zo toont Tabel 10 bijvoorbeeld dat 7,3% en 0,2% van de jongens geboren in 1987 op 18-jarige leeftijd (dus 'op tijd') de kwalificatie behaalde in respectievelijk het lineair en het modulair (voltijds gewoon) beroepsonderwijs. Van de volledige geboortecohort van 1985, bijvoorbeeld, behaalde 2,4% (0,1%) een kwalificatie in het lineair (modulair) beroepsonderwijs op 20-jarige leeftijd (dus met twee jaar vertraging).

De eerste *gepubliceerde* aantallen studiebewijzen verworven via het modulair onderwijs hebben, zoals gezegd, betrekking op het jaar 2005. Uit Tabel 13 blijkt dat de impact op de meest recente geboortecohort die we in die rapport behandelen (geboortjaar 1983, 22-jarigen in 2005) miniem is; voor de vroegere geboortecohorten is de bijdrage nul. De aantallen zijn uiteraard wel van belang voor de schatting van de ongekwalificeerde uitstroom in het jaar 2005.

Volgens informatie van het Departement Onderwijs⁷² zijn de eerste ‘studiegetuigschriften tweede leerjaar van de derde graad’ al een jaar eerder uitgereikt aan leerlingen van het modulair onderwijs. Uit de betreffende (niet-gepubliceerde) cijfergegevens⁷³ voor 2004 blijkt dat dit een verwaarloosbare invloed heeft op de indicatoren per geboortjaar (tot 1983) in dit rapport. Ze hebben wel invloed op en zijn verwerkt in de indicatoren van de ongekwalificeerde uitstroom in 2004.

⁷² E-mail van 31 mei 2007.

⁷³ Departement Onderwijs, e-mail van 31 mei 2007.

Tabel 11. Studiebewijzen behaald door jongens in de tweede en derde graad van het voltijds gewoon secundair beroepsonderwijs in 2005

Studiebewijs	Leeftijd								Totaal
	15	16	17	18	19	20	21	22	
Tweede graad									
Getuigschrift van de tweede graad ^a	2	2917	3126	997	196	35	7		7280
Studiegetuigschrift van de tweede graad ^b			3	4	2				9
Derde graad									
Studiegetuigschrift tweede leerjaar van de derde graad			2	2504	2729	970	243	60	6508
Studiegetuigschrift derde leerjaar van de derde graad					83	70	24	15	192
Diploma van secundair onderwijs ^c				1	1661	1664	601	150	4077
Diploma van secundair onderwijs ^d				1	229	256	129	57	672
Modulair, niveau tweede en derde graad									
Diploma van secundair onderwijs					18	26	6		50
Studiegetuigschrift tweede leerjaar van de derde graad ^e				72	87	37	4	2	202
Studiegetuigschrift derde leerjaar van de derde graad ^e					1	1			2

^a Tweede leerjaar van de tweede graad; ^b Derde leerjaar van de tweede graad; ^c Derde leerjaar van de derde graad, specialisatiejaar; ^d Derde leerjaar van de derde graad, naamloos leerjaar; ^e Bron: Departement Onderwijs, e-mail 31 mei 2007. Bron overige cijfers: Statistisch Jaarboek van het Vlaams Onderwijs, schooljaar 2005–2006, p. 522 (studiebewijzen uitgereikt op het einde van 2004–2005).

Tabel 12. Studiebewijzen behaald door meisjes in de tweede en derde graad van het voltijds gewoon secundair beroepsonderwijs in 2005

Studiebewijs	Leeftijd								Totaal
	15	16	17	18	19	20	21	22	
Tweede graad									
Getuigschrift van de tweede graad ^a	2	3000	2598	656	116	26	7	3	6408
Studiegetuigschrift van de tweede graad ^b			1						1
Derde graad									
Studiegetuigschrift tweede leerjaar van de derde graad			2	2865	2236	585	127	31	5846
Studiegetuigschrift derde leerjaar van de derde graad					61	82	52	37	232
Diploma van secundair onderwijs ^c				3	2037	1523	456	131	4150
Diploma van secundair onderwijs ^d					125	111	36	14	286
Modulair, niveau tweede en derde graad									
Diploma van secundair onderwijs					29	26	1		56
Studiegetuigschrift tweede leerjaar van de derde graad ^e				34	39	8	2		83
Studiegetuigschrift derde leerjaar van de derde graad ^e						1		1	2

^a Tweede leerjaar van de tweede graad; ^b Derde leerjaar van de tweede graad; ^c Derde leerjaar van de derde graad, specialisatiejaar; ^d Derde leerjaar van de derde graad, naamloos leerjaar; ^e Bron: Departement Onderwijs, e-mail 31 mei 2007. Bron overige cijfers: Statistisch Jaarboek van het Vlaams Onderwijs, schooljaar 2005–2006, p. 522 (studiebewijzen uitgereikt op het einde van 2004–2005).

Tabel 13. Studiebewijzen behaald in de tweede en derde graad van het voltijds gewoon secundair beroepsonderwijs in 2005

Studiebewijs	Leeftijd								Totaal
	15	16	17	18	19	20	21	22	
Tweede graad									
Getuigschrift van de tweede graad ^a	4	5917	5724	1653	312	61	14	3	13688
Studiegetuigschrift van de tweede graad ^b			4	4	2				10
Derde graad									
Studiegetuigschrift tweede leerjaar van de derde graad			4	5369	4965	1555	370	91	12354
Studiegetuigschrift derde leerjaar van de derde graad					144	152	76	52	424
Diploma van secundair onderwijs ^c				4	3698	3187	1057	281	8227
Diploma van secundair onderwijs ^d				1	354	367	165	71	958
Modulair, niveau tweede en derde graad									
Diploma van secundair onderwijs					47	52	7		106
Studiegetuigschrift tweede leerjaar van de derde graad ^e				106	126	45	6	2	285
Studiegetuigschrift derde leerjaar van de derde graad ^e					1	2		1	4

^a Tweede leerjaar van de tweede graad; ^b Derde leerjaar van de tweede graad; ^c Derde leerjaar van de derde graad, specialisatiejaar; ^d Derde leerjaar van de derde graad, naamloos leerjaar; ^e Bron: Departement Onderwijs, e-mail 31 mei 2007. Bron overige cijfers: Statistisch Jaarboek van het Vlaams Onderwijs, schooljaar 2005–2006, p. 522 (studiebewijzen uitgereikt op het einde van 2004–2005).

Bijlage D. Tabellen per geboortecohorte, voor de geboortejaren 1982 en 1983

Voor de geboortecohorten van de geboortejaren 1977 tot en met 1983 beschikken we over ‘volledige’ informatie, dat wil zeggen: van op 16-jarige leeftijd—de leeftijd waarop een eerste beduidende groep jongeren een DBSO-getuigschrift verwerft—tot en met 22-jarige leeftijd—waarop een klein aantal jongeren nog een KSO/TSO-diploma, BSO-getuigschrift of SYNTRA-getuigschrift behaalt⁷⁴.

Per geboortecohorte zijn er zes tabellen. Voor de jongenscohort is er (links) een tabel met cijfers voor elk van de vijf soorten kwalificaties: het ASO-diploma, het KSO/TSO-diploma, het BSO-getuigschrift, het DBSO-getuigschrift en het SYNTRA-getuigschrift⁷⁵. Een tweede tabel (rechts) bevat de sommen voor verschillende combinaties van de kwalificatiesoorten. Zo staan links in de tabel telkens de cijfers voor het voltijds gewoon secundair onderwijs (aangeduid als ‘Voltijds SO’). Dit zijn de sommen van de cijfers voor het ASO-diploma, het KSO/TSO-diploma en het BSO-getuigschrift. De aanduidingen van de overige combinaties (‘DBSO + SYNTRA’, ‘Voltijds SO + DBSO’ enzovoort) spreken voor zich. Verder zijn er twee analoge tabellen voor de meisjescohort en voor de volledige geboortecohorte (jongens en meisjes samen).

Voor elke kwalificatiesoort of combinatie in een tabel zijn er telkens twee kolommen met percentages: links (onder de hoofding ‘%’) staat hoeveel kwalificaties behaald worden op de aangeduide leeftijd; de rechterkolom (hoofding ‘tot’) is cumulatief en geeft weer hoeveel kwalificaties door de leden van de cohort verzameld zijn tot en met de aangeduide leeftijd.

Elk percentage in de tabellen verwijst naar een aantal ‘studiebewijzen’ (diploma’s, getuigschriften, ...) behaald door personen met hetzelfde geboortjaar. De percentages drukken dat aantal studiebewijzen uit in verhouding tot de omvang van de geboortecohorte (jongenscohort, meisjescohort of volledige geboortecohorte) in

⁷⁴ Strikt genomen moeten we nog rekening houden met een aantal jongeren dat een SYNTRA-getuigschrift behaalt op 23-jarige leeftijd. In die zin is de informatie over de geboortecohorte van 1983 nog niet helemaal volledig: een aantal leden van die cohort heeft waarschijnlijk een SYNTRA-getuigschrift gekregen in 2006, een jaar waarvoor de gegevens nog niet beschikbaar waren voor dit rapport.

⁷⁵ Zie Bijlage A van: Van Landeghem, G., & Van Damme, J. (2005). *De ongekwalificeerde uitstroom. Evolutie van de verschillende soorten kwalificaties tot en met 2003*. Leuven: Steunpunt LOA, rapport nr. 29. Zie <http://www.steunpuntloopbanen.be>.

kwestie. Daardoor kan de situatie van opeenvolgende geboortecohorten vergeleken worden zonder hinder door de veranderingen in het geboortecijfer⁷⁶.

Als schatting voor de omvang van een geboortecohorte gebruiken we het gemiddelde van de omvang van de cohorte op 11-, 12- en 13-jarige leeftijd. De omvang van de geboortecohorte op 11-, 12- of 13-jarige leeftijd is bepaald als het aantal leden van de cohorte dat zich op de gegeven leeftijd in het onderwijssysteem van de Vlaamse Gemeenschap bevindt. Tabel 14 toont het resultaat van deze werkwijze voor de geboortejaren 1977 tot en met 1983⁷⁷.

Tabel 14. Omvang van de geboortecohorten

Geboorte- jaar	J	M	Samen
1977	35188	34034	69222
1978	36018	34475	70493
1979	37023	34742	71765
1980	36531	34953	71484
1981	37044	34718	71762
1982	35889	33953	69842
1983	34971	33536	68507

⁷⁶ Meer uitleg over deze manier van werken is te vinden op pp. 4–7 van: Van Landeghem, G., & Van Damme, J. (2004). *Geboortecohorten doorheen het Vlaams Onderwijs: Evolutie van 1989–1990 tot 2001–2002*. Leuven: Steunpunt LOA, rapport nr. 16.

⁷⁷ Opnieuw: zie LOA-rapport nr. 16 (pp. 4-7) voor meer uitleg bij het schatten van de omvang van een geboortecohorte.

Kwalificaties behaald door jongens geboren in 1982, per soort kwalificatie en verdeeld volgens de leeftijd⁷⁸

Leef- tijd	ASO		KSO/TSO		BSO		DBSO		SYNTRA	
	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot
16	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%	0,0%	0,0%
17	0,4%	0,4%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,8%	1,0%	0,0%	0,0%
18	22,8%	23,2%	15,1%	15,2%	7,4%	7,4%	0,8%	1,8%	1,1%	1,1%
19	4,9%	28,1%	9,6%	24,8%	7,7%	15,2%	0,4%	2,2%	1,4%	2,5%
20	0,9%	29,0%	4,1%	28,8%	2,8%	18,0%	0,1%	2,3%	0,6%	3,0%
21	0,2%	29,2%	0,9%	29,7%	0,6%	18,6%	0,0%	2,3%	0,2%	3,3%
22	0,0%	29,2%	0,2%	29,9%	0,2%	18,8%	0,0%	2,3%	0,1%	3,3%
23	0,0%	29,2%	0,0%	29,9%	0,0%	18,8%	0,0%	2,3%	0,0%	3,3%

De aantallen kwalificaties zijn weergegeven in procenten van de omvang van de jongenscohort.

Kwalificaties behaald door meisjes geboren in 1982, per soort kwalificatie en verdeeld volgens de leeftijd⁷⁸

Leef- tijd	ASO		KSO/TSO		BSO		DBSO		SYNTRA	
	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot
16	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%
17	0,7%	0,7%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,5%	0,6%	0,0%	0,0%
18	35,4%	36,2%	17,2%	17,3%	9,1%	9,1%	0,6%	1,2%	0,8%	0,8%
19	4,1%	40,3%	7,1%	24,4%	7,2%	16,3%	0,2%	1,4%	0,5%	1,2%
20	0,6%	40,8%	1,9%	26,3%	2,0%	18,3%	0,1%	1,5%	0,2%	1,5%
21	0,1%	40,9%	0,4%	26,7%	0,4%	18,7%	0,0%	1,5%	0,0%	1,5%
22	0,0%	40,9%	0,2%	26,9%	0,1%	18,8%	0,0%	1,5%	0,0%	1,6%
23	0,0%	40,9%	0,0%	26,9%	0,0%	18,8%	0,0%	1,5%	0,0%	1,6%

De aantallen kwalificaties zijn weergegeven in procenten van de omvang van de meisjescohort.

Kwalificaties behaald door jongens en meisjes geboren in 1982, per soort kwalificatie en verdeeld volgens de leeftijd⁷⁸

Leef- tijd	ASO		KSO/TSO		BSO		DBSO		SYNTRA	
	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot
16	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%
17	0,6%	0,6%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,6%	0,8%	0,0%	0,0%
18	28,9%	29,5%	16,2%	16,2%	8,2%	8,3%	0,7%	1,5%	0,9%	0,9%
19	4,5%	34,0%	8,4%	24,6%	7,5%	15,7%	0,3%	1,8%	0,9%	1,9%
20	0,8%	34,8%	3,0%	27,6%	2,4%	18,1%	0,1%	1,9%	0,4%	2,3%
21	0,1%	34,9%	0,6%	28,3%	0,5%	18,6%	0,0%	1,9%	0,1%	2,4%
22	0,0%	34,9%	0,2%	28,5%	0,2%	18,8%	0,0%	1,9%	0,0%	2,5%
23	0,0%	34,9%	0,0%	28,5%	0,0%	18,8%	0,0%	1,9%	0,0%	2,5%

De aantallen kwalificaties zijn weergegeven in procenten van de omvang van de cohort.

⁷⁸ Het (kleine) aantal 20-jarigen van geboortjaar 1982 dat een DBSO-getuigschrift behaalt is geschat (interpolatie tussen vorig en volgend schooljaar): de exacte gegevens van 2002 zijn niet bekend.

Kwalificaties behaald door jongens geboren in 1982, per soort kwalificatie en verdeeld volgens de leeftijd

Leef- tijd	Voltijds SO		DBSO +SYNTRA		Voltijds SO +DBSO		Voltijds SO +SYNTRA		Voltijds SO +DBSO +SYNTRA	
	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot
16	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%
17	0,5%	0,5%	0,8%	1,0%	1,3%	1,5%	0,5%	0,5%	1,3%	1,5%
18	45,4%	45,9%	1,9%	2,9%	46,2%	47,6%	46,5%	47,0%	47,3%	48,8%
19	22,2%	68,0%	1,8%	4,7%	22,6%	70,2%	23,6%	70,5%	24,0%	72,7%
20	7,8%	75,8%	0,7%	5,3%	7,9%	78,1%	8,3%	78,9%	8,4%	81,2%
21	1,6%	77,5%	0,2%	5,6%	1,7%	79,8%	1,9%	80,7%	1,9%	83,0%
22	0,4%	77,9%	0,1%	5,6%	0,4%	80,2%	0,5%	81,2%	0,5%	83,6%
23	0,0%	77,9%	0,0%	5,6%	0,0%	80,2%	0,0%	81,3%	0,0%	83,6%

De aantallen kwalificaties zijn weergegeven in procenten van de omvang van de jongenscohort.

Kwalificaties behaald door meisjes geboren in 1982, per soort kwalificatie en verdeeld volgens de leeftijd

Leef- tijd	Voltijds SO		DBSO +SYNTRA		Voltijds SO +DBSO		Voltijds SO +SYNTRA		Voltijds SO +DBSO +SYNTRA	
	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot
16	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%
17	0,8%	0,8%	0,5%	0,6%	1,3%	1,4%	0,8%	0,8%	1,3%	1,4%
18	61,8%	62,6%	1,4%	2,0%	62,4%	63,8%	62,5%	63,4%	63,2%	64,6%
19	18,4%	81,0%	0,7%	2,7%	18,6%	82,5%	18,9%	82,3%	19,1%	83,7%
20	4,5%	85,5%	0,3%	3,0%	4,5%	87,0%	4,7%	87,0%	4,8%	88,5%
21	0,9%	86,3%	0,1%	3,0%	0,9%	87,8%	0,9%	87,9%	0,9%	89,4%
22	0,3%	86,6%	0,0%	3,1%	0,3%	88,1%	0,3%	88,2%	0,3%	89,7%
23	0,0%	86,6%	0,0%	3,1%	0,0%	88,1%	0,0%	88,2%	0,0%	89,7%

De aantallen kwalificaties zijn weergegeven in procenten van de omvang van de meisjescohort.

Kwalificaties behaald door jongens en meisjes geboren in 1982, per soort kwalificatie en verdeeld volgens de leeftijd

Leef- tijd	Voltijds SO		DBSO +SYNTRA		Voltijds SO +DBSO		Voltijds SO +SYNTRA		Voltijds SO +DBSO +SYNTRA	
	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot
16	0,0%	0,0%	0,1%	0,1%	0,2%	0,2%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%
17	0,6%	0,7%	0,6%	0,8%	1,3%	1,4%	0,7%	0,7%	1,3%	1,4%
18	53,3%	54,0%	1,7%	2,5%	54,1%	55,5%	54,3%	54,9%	55,0%	56,5%
19	20,4%	74,4%	1,3%	3,7%	20,7%	76,2%	21,3%	76,2%	21,6%	78,1%
20	6,2%	80,5%	0,5%	4,2%	6,3%	82,4%	6,6%	82,8%	6,7%	84,7%
21	1,3%	81,8%	0,1%	4,3%	1,3%	83,7%	1,4%	84,2%	1,4%	86,1%
22	0,4%	82,2%	0,0%	4,4%	0,4%	84,1%	0,4%	84,6%	0,4%	86,5%
23	0,0%	82,2%	0,0%	4,4%	0,0%	84,1%	0,0%	84,6%	0,0%	86,5%

De aantallen kwalificaties zijn weergegeven in procenten van de omvang van de cohort.

Kwalificaties behaald door jongens geboren in 1983, per soort kwalificatie en verdeeld volgens de leeftijd⁷⁹

Leef- tijd	ASO		KSO/TSO		BSO		DBSO		SYNTRA	
	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot
16	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%	0,0%	0,0%
17	0,4%	0,4%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,5%	0,7%	0,0%	0,0%
18	22,3%	22,8%	15,5%	15,6%	7,4%	7,5%	1,1%	1,8%	1,1%	1,1%
19	4,6%	27,4%	9,9%	25,5%	7,9%	15,4%	0,5%	2,3%	1,3%	2,4%
20	0,8%	28,2%	3,8%	29,2%	2,9%	18,3%	0,1%	2,4%	0,6%	3,0%
21	0,2%	28,4%	0,8%	30,1%	0,6%	18,9%	0,0%	2,4%	0,1%	3,1%
22	0,0%	28,4%	0,2%	30,3%	0,2%	19,1%	0,0%	2,4%	0,1%	3,2%
23	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

De aantallen kwalificaties zijn weergegeven in procenten van de omvang van de jongenscohort.

Kwalificaties behaald door meisjes geboren in 1983, per soort kwalificatie en verdeeld volgens de leeftijd⁷⁹

Leef- tijd	ASO		KSO/TSO		BSO		DBSO		SYNTRA	
	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot
16	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%	0,0%	0,0%
17	0,6%	0,6%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,3%	0,5%	0,0%	0,0%
18	35,7%	36,3%	17,0%	17,1%	9,7%	9,7%	0,8%	1,3%	0,8%	0,8%
19	4,1%	40,4%	7,0%	24,0%	6,9%	16,6%	0,3%	1,6%	0,5%	1,3%
20	0,5%	40,9%	2,1%	26,1%	2,0%	18,7%	0,1%	1,7%	0,2%	1,4%
21	0,1%	41,0%	0,4%	26,5%	0,4%	19,0%	0,0%	1,7%	0,0%	1,5%
22	0,0%	41,0%	0,2%	26,7%	0,1%	19,1%	0,0%	1,7%	0,0%	1,5%
23	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

De aantallen kwalificaties zijn weergegeven in procenten van de omvang van de meisjescohort.

Kwalificaties behaald door jongens en meisjes geboren in 1983, per soort kwalificatie en verdeeld volgens de leeftijd⁷⁹

Leef- tijd	ASO		KSO/TSO		BSO		DBSO		SYNTRA	
	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot
16	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%	0,0%	0,0%
17	0,5%	0,5%	0,1%	0,1%	0,0%	0,0%	0,4%	0,6%	0,0%	0,0%
18	28,9%	29,4%	16,2%	16,3%	8,5%	8,6%	1,0%	1,6%	0,9%	0,9%
19	4,3%	33,7%	8,5%	24,8%	7,4%	16,0%	0,4%	1,9%	0,9%	1,9%
20	0,7%	34,4%	2,9%	27,7%	2,5%	18,5%	0,1%	2,0%	0,4%	2,2%
21	0,1%	34,5%	0,7%	28,4%	0,5%	19,0%	0,0%	2,0%	0,1%	2,3%
22	0,0%	34,6%	0,2%	28,6%	0,1%	19,1%	0,0%	2,0%	0,1%	2,4%
23	–	–	–	–	–	–	–	–	–	–

De aantallen kwalificaties zijn weergegeven in procenten van de omvang van de cohort.

⁷⁹ Het aantal 19-jarigen van geboortjaar 1983 dat een DBSO-getuigschrift behaalt is geschat (interpolatie tussen vorig en volgend schooljaar): de exacte gegevens van 2002 zijn niet bekend.

Kwalificaties behaald door jongens geboren in 1983, per soort kwalificatie en verdeeld volgens de leeftijd

Leef- tijd	Voltijds SO		DBSO +SYNTRA		Voltijds SO +DBSO		Voltijds SO +SYNTRA		Voltijds SO +DBSO +SYNTRA	
	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot
16	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%
17	0,5%	0,5%	0,5%	0,7%	1,0%	1,2%	0,5%	0,5%	1,0%	1,2%
18	45,3%	45,8%	2,2%	2,9%	46,4%	47,6%	46,4%	46,9%	47,5%	48,7%
19	22,4%	68,2%	1,8%	4,7%	22,9%	70,5%	23,7%	70,6%	24,2%	72,9%
20	7,5%	75,7%	0,7%	5,4%	7,6%	78,1%	8,1%	78,7%	8,2%	81,1%
21	1,6%	77,4%	0,1%	5,5%	1,6%	79,8%	1,8%	80,5%	1,8%	82,9%
22	0,4%	77,8%	0,1%	5,6%	0,4%	80,2%	0,5%	81,0%	0,5%	83,4%
23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

De aantallen kwalificaties zijn weergegeven in procenten van de omvang van de jongenscohort.

Kwalificaties behaald door meisjes geboren in 1983, per soort kwalificatie en verdeeld volgens de leeftijd

Leef- tijd	Voltijds SO		DBSO +SYNTRA		Voltijds SO +DBSO		Voltijds SO +SYNTRA		Voltijds SO +DBSO +SYNTRA	
	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot
16	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%
17	0,7%	0,7%	0,3%	0,5%	1,1%	1,3%	0,7%	0,7%	1,1%	1,3%
18	62,3%	63,1%	1,6%	2,1%	63,1%	64,4%	63,1%	63,8%	63,9%	65,2%
19	18,0%	81,0%	0,8%	2,9%	18,2%	82,6%	18,5%	82,3%	18,7%	83,9%
20	4,6%	85,7%	0,2%	3,1%	4,7%	87,3%	4,8%	87,1%	4,9%	88,8%
21	0,9%	86,6%	0,0%	3,1%	0,9%	88,2%	1,0%	88,1%	1,0%	89,7%
22	0,3%	86,9%	0,0%	3,2%	0,3%	88,5%	0,3%	88,4%	0,3%	90,0%
23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

De aantallen kwalificaties zijn weergegeven in procenten van de omvang van de meisjescohort.

Kwalificaties behaald door jongens en meisjes geboren in 1983, per soort kwalificatie en verdeeld volgens de leeftijd

Leef- tijd	Voltijds SO		DBSO +SYNTRA		Voltijds SO +DBSO		Voltijds SO +SYNTRA		Voltijds SO +DBSO +SYNTRA	
	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot	%	tot
16	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%	0,2%	0,2%	0,0%	0,0%	0,2%	0,2%
17	0,6%	0,6%	0,4%	0,6%	1,0%	1,2%	0,6%	0,6%	1,0%	1,2%
18	53,6%	54,3%	1,9%	2,5%	54,6%	55,8%	54,6%	55,2%	55,5%	56,8%
19	20,2%	74,5%	1,3%	3,8%	20,6%	76,4%	21,2%	76,4%	21,5%	78,3%
20	6,1%	80,6%	0,5%	4,3%	6,2%	82,6%	6,5%	82,8%	6,6%	84,9%
21	1,3%	81,9%	0,1%	4,4%	1,3%	83,9%	1,4%	84,2%	1,4%	86,2%
22	0,4%	82,3%	0,1%	4,4%	0,4%	84,3%	0,4%	84,6%	0,4%	86,7%
23	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—

De aantallen kwalificaties zijn weergegeven in procenten van de omvang van de cohort.